Rīgas Tehniskā universitāte

Apstiprinu:

_____

Studiju prorektors Uldis Sukovskis
Rīga, 11.04.2019

Drukāto un digitālo resursu pārvaldība bibliotēkā
Neformālās izglītības programmas nosaukums

1. **Izglītības programmas mērķis un uzdevumi**

Mērķis: iepazīstināt un radīt izpratni par bibliotēkā notiekošajiem procesiem, izmantotajiem resursiem un to pārvaldību, balstoties uz RTU Zinātniskās bibliotēkas piemēra.
Uzdevumi:
1. Iepazīstināt ar bibliotēkas darba procesiem;
2. Radīt izpratni par digitālo un drukāto resursu pārvaldību.

2. **Izglītības programmas mērķauditorija**

Ar bibliotēku darbu saistītas personas vai jebkurš interesents, kurš vēlas izprast bibliotēkas darba ikdienu un specifiku.

3. **Prasības iepriekš iegūtai izglītībai, pieredzei ar izglītības programmu saistītā jomā (priekšzināšanu līmenis)**

Nav nepieciešamas priekšzināšanas bibliotekārajā darbā, ir nepieciešamas bāzes prasmes darbam ar datoru.

4. **Izglītības programmas apjoms stundās****

	Stundu skaits		
	Klātiene	Tālmācība	Kopā
Teorija	18	0	18
Prakse	22	0	22
Patstāvīgais darbs	0	0	0
Pārbaudījums	0	0	0
Kopā	40	0	40

***Aizpilda tikai tās sadaļas, kuras attiecas uz konkrētās neformālās izglītības programmas īstenošanu*

5. Izglītības programmas saturs

Nr. p. k.	Sasniedzamais rezultāts	Tēma	Apakštēma	Kopējais stundu skaits
1.	Iepazīties ar resursu pārvaldības jēdzienu un mērķiem	Resursu pārvaldība	1. Kas ir pārvaldība? Kam tā vajadzīga? 2. Resursu veidi; 3. Likumdošana	2
2.	Iepazīties ar darbību ciklu bibliotēkā	Grāmatas ceļš bibliotēkā (no komplektēšanas līdz lietotājam)	1. Komplektēšana; 2. Apstrāde un uzraudzība; 3. Izslēgšanas process	2
3.	Gūt ieskatu par bibliotēku katalogiem, to vēsturi un veidiem	Bibliotēkas katalogi	1. Katalogu vēsture; 2. Kartīšu katalogi; 3. Elektroniskie katalogi	2
4.	Gūt priekšstatu par divām izplatītākajām IS Latvijā; iepazīties ar galvenajām IS ALEPH 500 funkcijām	Bibliotēku informācijas sistēmas	1. Bibliotēku IS *ALISE;* 2. Bibliotēku IS *ALEPH 500*	2
5.	Gūt priekšstatu par galvenajiem bibliotēkzinātnes konceptuālajiem modeļiem un standartiem; saprast, kā bibliotēka tos pielieto	Galvenie bibliotēk-zinātnes konceptuālie modeļi un standarti	1. Funkcionālās prasības bibliogrāfiskajiem ierakstiem *(Functional Requirements for Bibliographic Records)*; *FRBR* modeļa galvenie jēdzieni – entītijas, atribūti, attiecības ; *2.* Starptautiskais standartizētais bibliogrāfiskais apraksts *(International Standard Bibliographic Description)*; standarta mērķi un būtība 3. Metadatu standarti – *Dublin Core;*	4

			4. Saistītie dati; piemērs – Latvijas Nacionālās bibliotēkas kolekcija “Rainis un Aspazija”- https://runa.lnb.lv/; 5. *MARC 21* formāts bibliogrāfisko ierakstu veidošanai	
6.	Gūt priekšstatu par to, kā notiek indeksu un priekšmetu piešķiršana grāmatām	Krājuma indeksēšana, priekšmetošana	1. Indeksu vēsture - *UDK, BBK, Dewey*; 2. UDK piešķiršana aprakstiem; 3. Priekšmetu, atslēgvārdu piešķiršana	2
7.	Gūt izpratni par bibliotēkas kataloga nozīmi; iemācīties izmantot elektronisko katalogu	Meklēšana bibliotēku katalogos	1. Bibliotēkas katalogs vs Google; 2. Valsts nozīmes bibliotēku Kopkatalogs *ALEPH 500* vidē; 3. Meklēšanas rīks *PRIMO*	3
8.	Gūt priekšstatu par Latvijas elektroniskajiem resursiem, ko piedāvā RTU Zinātniskā bibliotēka; iemācīties izmantot Latvijā veidotās datubāzes resursu meklēšanā	Latvijas elektroniskie resursi	1. RTU Zinātniskās bibliotēkas veidotās datubāzes; 2. *LVS* - Latvijas standartu datubāze; 3. Uzziņu un tulkošanas sistēma *Letonica;* 4. Nacionālās ziņu aģentūras ziņu datubāze *LETA*	2
9.	Gūt priekšstatu par RTU Zinātniskās bibliotēkas abonētajām ārzemju datubāzēm; iemācīties	Ārzemju elektroniskie resursi	1. Galvenie meklēšanas principi tiešsaistes datubāzēs; bibliogrāfiskās un pilnteksta datubāzes; 2. Resursu meklēšana *EBSCO* datubāzē; 3. RTU Zinātniskajā bibliotēkā piedāvātās datubāzes : *SpringerLink,*	2

	izmantot datubāzes resursu meklēšanā		*Web of Science, ScienceDirect, IEEE Xplore Digital Library* 4. Citējamības datubāze *SCOPUS*	
10.	Gūt priekšstatu par RTU Zinātniskās bibliotēkas abonētajām ārzemju e-grāmatu datubāzēm; iemācīties sameklēt, saglabāt kontā un lejupielādēt e-grāmatas.	E-grāmatas	1. *EBSCO eBook Academic Collection* datubāzes piedāvāto iespēju spektrs darbam ar e-grāmatām ; 2. DRM aizsargāto dokumentu lejupielāde ; 3. Ārzemju e-grāmatu tiešsaistes datubāzes RTU Zinātniskajā bibliotēkā - *ProQuest Ebook Central, SpringerLink;* 4. RTU Izdevniecībā izdotās e-grāmatas; e-grāmatu platforma https://ebooks.rtu.lv/	3
11.	Gūt priekšstatu par Atvērtās piekļuves iniciatīvu, galvenajiem principiem, OA resursiem	Atvērtās piekļuves (*Open Access*) principi un resursi	1. Galvenie *Open Access* pieejas principi; 2. OA projekts *Europeana* - https://www.europeana.eu/portal/lv ; 3. OA resursi – *DOAJ;* 4. RTU OA datubāze *Zinātne;* 5. RTU zinātniskie žurnāli - https://journals.rtu.lv/	2
12.	Gūt priekšstatu par RFID tehnoloģijas galvenajiem darbības principiem; iemācīties izmantot RFID iekārtas nododot/ izsniedzot grāmatas	RFID tehnoloģija bibliotēkas resursu pārvaldībā	1. RFID tehnoloģijas galvenie darbības principi 2. RFID tehnoloģijas pielietojums RTU Zinātniskajā bibliotēkā: 2.1. Darbinieka darba stacija; 2.2. Vārti (*Detection System*); 2.3. Grāmatu saņemšanas/nodošanas pašapkalpošanas automāts (*Selfcheck*); 2.4. Grāmatu šķirotājs (*Sorter*); 2.5. Digitālais bibliotekāra asistents (*Digital Library Assistant*)	4
13.	Gūt priekšstatu par bezmaksas	Programmatūra – palīgs bibliotēkas darbā	1. Bibliotēkas ceļveži *(LibGuides);* 2. Sociālie tīkli - *Facebook, Twitter, Instagram, Youtube;*	4

	programmatūru, kuru var izmantot, lai atvieglotu resursu pārvaldību; iemācīties praktiski izmantot kādu web vietnes konstruktoru		3. Web vietnes konstruktori (*Website Buildres*) – *Blogger, Wix, Webnode, SimpleSite, Mozello;* 4. Vidžetu izmantošana – *ReadOZ, Calameo;* 5. Mobilo aplikāciju konstruktori (*Mobile App Makers*); 6. Statistikas serviss *Google Analytics*	
14.	Iepazīties ar reto izdevumu pārvaldību RTU Zinātniskajā bibliotēkā	Reto izdevumu resursu pārvaldība	1. Reto izdevumu definīcija; 2. Reto izdevumu atlases kritēriji RTU Zinātniskajā bibliotēkā; 3. RTU ZB Retumu lasītavas darbs	2
15.	Iepazīties ar bibliotēkas pakalpojumiem un aktivitātēm	Bibliotēka lasītājam	1. Lasītāju apkalpošana ; 2. Nozaru bibliotekāru darbs; 3. Pakalpojumu marketings	2
16.	Ģenerēt idejas par "visforšāko" bibliotēku	Bibliotēkas nezūdoša vērtība	1. Bibliotēkas nozīme mūsdienās; 2. Ideju ģenerēšana bibliotēkas kvalitātes uzlabošanai (ar SCRAMPER metodi); 3. Nākotnes bibliotēkas vīzija	2

6. Izglītības programmas materiāltehniskais nodrošinājums

Bibliotēkas konferenču zāle, Interneta zāle un bibliotēkas tehniskais nodrošinājums.

7. Izglītības programmas īstenošanai nepieciešamā pedagoģiskā personāla saraksts

Bibliotēkas darbinieces ar bibliotekāro izglītību un darba pieredzi.
Oksana Zaiceva (maģistra grāds bibliotēkzinātnē);
Laura Malteniece (bakalaura grāds bibiotēkzinātnē)

8. Izglītības programmas apguves novērtēšanas (pārbaudījums)

Praktiskās nodarbības pie datoriem.

9. Izglītības programmas apguvi apliecinošs dokuments

RTU apliecība par tālākizglītību.

10. Izglītības programmas īstenošanai izmantojamās mācību metodes

Lekcija (ar PowerPoint prezentācijām), praktiskā nodarbība bibliotēkas lasītavā vai Interneta zālē, spēle.

11. Izmantojamās literatūras saraksts

1. FRBR : Funkcionālās prasības bibliogrāfiskajiem ierakstiem : gala ziņojums / Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA). Tulk. Anita Goldberga, Baiba Holma, Antra Indriksone u.c. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2005. Pieejams: http://dom.lndb.lv/data/obj/file/162639.pdf
2. ISBD: Starptautiskais standartizētais bibliogrāfiskais apraksts : apvienotais izdevums / Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA). Tulk. Ilona Dukure u.c. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2009. Pieejams: http://dom.lndb.lv/data/obj/file/162612.pdf
3. ISBD elementu atbilstība FRBR entītiju atribūtiem un attiecībām / Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA). Tulk. Antra Indriksone. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2005. Pieejams: http://dom.lndb.lv/data/obj/file/162679.pdf
4. Krājuma veidošanas vadlīnijas Latvijas bibliotēkām / darba grupas vadītāja Ilze Kļaviņa. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2012. Pieejams: http://dom.lndb.lv/data/obj/file/162850.pdf
5. Universālā decimālā klasifikācija : rokasgrāmata / sastādītāja Elita Eglīte. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2013. Pieejams: http://dom.lndb.lv/data/obj/file/163014.pdf
6. Rampāne, Ilga. Automatizācija Latvijas Universitātes Bibliotēkā : kā bija "ALISEs brīnumzemē". Latvijas Universitātes Bibliotēka. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2006.
7. Informācijas un bibliotēku zinību pamati : mācību palīglīdzeklis / sastādītāja Vita Juraga. Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2016.
8. Upeniece, Mārīte. Bibliotēkas krājuma komplektēšanas procesa informacionālais nodrošinājums : metodiskā izstrādne. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2004.
9. Braze, Linda, Levinoka, Larisa, Krauze, Sarmite. Imolementation of information retrieval system in the Scientific Library of Riga Technical University and other libraries. In: MISISQ: Involvement. Creativity. Sustainability : Conference Proceedings. Republica Moldova, 2018.
10. Berkman, Robert I. Find it fast : extracting expert information from social networks, big data, tweets, and more. Medford, New Jersey : Information Today, 2015.
11. Johnson, Peggy. Fundamentals of Collection Development and Management. Chicago : ALA Editions, 2004.

Materiāli no web vietnēm:

1. www.kis.gov.lv
2. www.likumi.lv
3. https://www.napd.lu.lv/
4. https://www.lnb.lv/lv/profesionalie-resursi/vadlinijas-metodiskie-un-konsultativie-izdevumi
5. http://www.udcc.org/
6. http://support.ebscohost.com/training/

7. http://www.brainstorming.co.uk/tutorials/
8. https://www.loc.gov/marc/bibliographic/
9. http://dublincore.org/resources/metadata-basics/
10. https://www.britannica.com/
11. http://www.lisbdnet.com/
12. http://www.newworldencyclopedia.org/
13. https://www.rsl.ru/